

10.1.2023

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Viite

Lausuntopyyntönnö 12.12.2022

HE 303/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunto

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue (jäljempänä työsuojeluviranomainen) lausuu työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta seuraavaa:

Työsuojeluviranomainen pitää tarpeellisenä esitystä toimivallan lisäämiseksi alipalkkauksen valvontaan sekä työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta kunnille sisäilma-asioissa ja työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta poliisille rikoslain mukaisissa petos- ja kiskontarikoksissa. Työsuojeluviranomainen kannattaa lakiesitystä, koska sen tavoitteena on tuoda lisää keinoja valvontaan, työntekijöiden suojeluun ja harmaan talouden torjuntaan.

Alipalkkauksen valvonnan osalta ehdotetaan, että kirjallinen kehoitus ja velvoittava hallintopäätös voitaisiin antaa asiassa, joka koskee työnantajan velvollisuutta maksaa vähintään lain ja yleissitovan työehtosopimuksen mukaista palkkaa, jonka peruste ja määrä ovat yksiselitteisesti todettavissa. Uudistuksella olisi lähtökohtaisesti myönteinen vaikutus työsuojeluviranomaisen toimintaan, koska näin voitaisiin puuttua tehokkaammin alipalkkaukseen työsuhteen vähimmäisehtojen valvonnassa. Tämä on olennaista erityisesti ulkomalaisvalvonnassa, koska ulkomaalaisella työntekijällä ei välttämättä ole tietoa työehtosopimuksen mukaisista palkoista eikä aina samantaisia mahdollisuuksia puuttua epäkohtiin kuin suomalaisella työntekijällä.

Työsuojeluviranomaisen käsityksen mukaan sen työmäärä tulisi alipalkkausta koskevan lakimuutoksen myötä lisääntymään erityisesti ulkomaalaisasioissa. Käytännössä muutos tarkoittaa, että tarkastaja joutuu joissain tapauksissa laskemaan maksamatta jääneitä

10.1.2023

palkkoja voidakseen arvioida, ylittyykö kehotuskynnys kyseisessä tapauksessa. Koska yksittäisen tarkastuksen työmäärä kasvaa, muutoksella on vähentävä vaikutus työsuojeluviranomainen valvontakäyntien määrään. Työsuojeluviranomainen voi vaikuttaa siihen, minkälaiset resurssit kohdistetaan alipalkkauksen valvontaan viranomaisaloitteisesti. On kuitenkin varsin todennäköistä, että asiakkaat lähettävät mahdollisen lakimuutoksen jälkeen huomattavan määrän valvontapyyntöjä alipalkkaukseen liittyen. Kaikkiin valvontapyyntöihin, eli myös perusteettomiin, on vastattava perustellusti. Lisäksi viestinnän rooli tulee olemaan merkittävä informoitaessa lakimuutokseen liittyvästä työsuojeluviranomaisen toimivallan muutoksesta ulospäin. Näin ollen kokonaisvaikutus työsuojeluviranomaisen resursseihin tulee olemaan merkittävä.

Työsuojeluviranomainen pitää ehdotusta ilmoitusvelvollisuuden laajentamisesta petos- ja kiskontarikoksiin kannatettavana. Tällä hetkellä esiintyy tilanteita, joissa teon ei voida osoittaa liittyvän kiellettyyn syrjäntäperusteeseen tai tilanteita, joissa työntekijöitä käytetään hyväksi, mutta teko ei johda huomattavan epäedulliseen asemaan. Näissä tilanteissa kiskonnantapaisen työsyrynnän tunnusmerkit ei täyty, joten asia jää työsuojeluviranomaisen toimivallan ulkopuolelle. Näissä tilanteissa muutkaan viranomaiset ei useinkaan vie asiaa eteenpäin. Resurssien osalta on huomioitava, että ilmoitusasiaan liittyvien asiakirjojen laatimiseen kuluva aika ja työmäärä todennäköisesti joissakin tapauksissa kasvavat, koska niissä olisi otettava huomioon useampi vaihtoehtoinen rikosnimike sekä arvioitava asianmukaisesti useiden eri tunnusmerkistöjen täyttymistä. Muutos voi jossain määrin kasvattaa työsuojeluviranomaisen tekemien rikosilmoitusten kokonaismäärää. Rikosprosessin sujuvuus edellyttää myös poliisin, syyttäjälaitoksen ja tuomioistuinten riittävä resursointia.

Työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuutta kunnille sisäilmasi-oissa koskeva säännös on tarpeen erityisesti valvontatilanteissa, joissa kiinteistön omistaja on haluton tekemään korjauksia kiinteistöön, ja työsuojelun vastuualue on velvoittanut vuokralla olevaa työnantajaa ryhtymään toimenpiteisiin. Säännös on tarpeen myös valvontatilanteissa, joissa työnantaja muuttaa pois sisäilmasto-ongelmaisesta kiinteistöstä ja työsuojeluviranomaisen toimivalta päättyy. Näissä valvontatilanteissa on hyvä, että asian voisi jatkossa ilmoittaa rakennusvalvontaviranomaiselle, jotta välttyttäisiin tilanteilta, joissa samaan kiinteistöön tulee uusi työnantaja ilman kiinteistöön kohdistuvia korjaustoimenpiteitä.

Aluehallintovirasto
Etelä-Suomi
Työsuojelun vastuualue

Lausunto

Dnro ESAVI/46807/2022

3 (3)

10.1.2023

Johtaja

Eerik Tarnaala

Lakimies

Reeta Holmi

Tämä asiakirja ESAVI/46807/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/46807/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Holmi Reeta 10.01.2023 11:54

Ratkaisija Tarnaala Eerik 10.01.2023 11:56